

Meyve bahçesinde ekim ayında bitki koruma ve agronomik faaliyetler

Кирил Кръстев, агроном

Tarih 12.10.2026 | Sayı 10/2026 | ISSN 2815-522X | Dil TR

www.plant-protection.com/article/2479?lang=tr

Ekim ayının başlarında, dinamik meridyonel sirkülasyon devam edebilir ve kuzeyden gelen soğuk hava kütleleri Avrupa'ya ulaşabilir.

Ekim ayının ikinci on günlük dönemi, erken sonbahardan tipik sonbahara geçişin daha belirgin şekilde hissedilmesinin muhtemel olduğu zamandır. Bulgaristan'ın kuzeyden gelen daha serin hava ile güneyden gelen daha sıcak hava olmak üzere iki farklı hava rejimi arasında kalması göz ardı edilmez.

Güneyli bir akışla, sıcaklıklar geçici olarak dönem normunun önemli ölçüde üzerine çıkabilir. Ekim ayındaki bu tür ısınmalar özellikle Güney Bulgaristan, Trakya Ovası ve Karadeniz kıyısı çevresindeki bölgelerde belirgin olabilir. Ancak, bir soğuk cephenin geçişinden sonra sıcaklıklar hızla düşebilir.

Batı veya Orta Akdeniz üzerinde siklogenez derinleşme olasılığı ile Güney ve Doğu Bulgaristan önemli miktarda yağış alabilir. Aynı zamanda, daha kuzeybatılı bir sirkülasyonla, yağışlar daha düzensiz dağılabilir ve ülke genelinde hızla geçebilir.

Rila, Pirin ve Balkan Dağları'nın yüksek kesimlerinde, yeterince güçlü bir soğuk hava girişiyle ilk daha kalıcı kar yağışı için koşullar zaten mevcut olacaktır. Ancak bu, dağlarda kalıcı karlı bir kışın başlangıcı anlamına gelmez.

Bulgaristan için, üçüncü on günlük dönem, sıcaklıkların normal civarında veya altında olduğu daha sık dönemler getirebilir. Burada, ilk daha ciddi sonbahar soğuklarının olasılığı artar.

Üzümlerde gri küf (*Botrytis cinerea*), *Sclerotinia fuckeliana* mantarından kaynaklanır. Uygun koşullar altında (yüksek nem), gri küf tomurcuklara, genç sürgünlere, yapraklara ve üzümlere saldırır. Ancak en büyük zararı üzümlere saldırdığında verir. Belirli yıllarda, gri küf hassas üzüm çeşitlerinin hasatının %60-70'ine ve daha fazlasına kadar yok eder. Hastalık komşu tanelere yayılarak tüm salkımı kaplar ve salkım küfle kaplanır. Üzümler asmalardayken, taşıma sırasında ve depolama sırasında saldırıya uğrayabilir.

1-10 Ekim tarihleri arasında çoğu günde tahmin edilen serin ve nemli hava, patojenlerin gelişimi için bir ön koşul olacaktır - sonbahar meyve ağacı çeşitlerinin meyvelerinde geç kahverengi çürüklük (*Monilia fructigena*), hasat edilmemiş üzüm mahsulünde gri küf (*Botrytis cinerea*). Gri küfe karşı, karantina sürelerine uymak için, biyofungisitlerden bazıları ile muamele yapılır - Polyversum (50-100 g/ha) ve Serenade Aso SC (400 ml/ha). Geç kahverengi çürüklüğe karşı, kullanabileceğiniz preparat Switch 62.5 WG – 80-100 g/ha 3 günlük karantina süresi ile.

Ekim ayında, elma ve armut bahçelerinde kabuklanma ile saldırıya uğrayan, enfeksiyonu azaltmak için, yaprak dökümünün başlangıcında, meyvelerin hasadından sonra, %5 üre çözeltisi ile bir muamele yapılması arzu edilir.

Şeftali yaprak kıvrıcıklığı, şeftalinin en zararlı hastalığıdır. Şeftalinin yanı sıra, patojen nektarin ve kayısıyı da enfekte edebilir. Hasar gören yapraklar meyveyi besleyemez ve daha sonra nekrozlaşarak dökülür. Hastalıklı yapraklar döküldükten sonra, ağaç sağlıklı kalan yeni yapraklar oluşturur, ancak bu onu ciddi şekilde tüketir, kışın donmaya yatkın hale getirir ve meyve tomurcuklarının oluşumunu etkiler. Şeftali yaprak kıvrıcıklığının nedensel ajanı, yapraklarda parazitlenen *Taphrina deformans* mantarıdır. Mantar tomurcuk pulları arasında veya saldırıya uğrayan sürgünlerin kabuğunda kışlar. Sezonda bir yaşam döngüsü geliştirir ve yalnızca kışlayan enfeksiyondan bulaşır.

Sert çekirdekli meyve türleri için, yoğun yaprak dökümünden sonra, delik lekesi hastalığı, erken kahverengi çürüklük ve şeftali yaprak kıvrıcıklığının nedensel ajanlarına karşı %2'lik Bordeaux karışımı ile ilaçlama önerilir.

Agroteknik Faaliyetler

Meyve ağacı fidanlıklarında

Sert çekirdekli meyve türlerinden stratifikasyon için toplanan tohumların çimlenme kabiliyetinin korunmasına özen gösterilir. Fide yataklarından anaçların ve ikinci yıl fidanlığından genç ağaçların sökülmesi için hazırlık başlar. Fide yataklarından anaçlar ve aşılınmış genç ağaçlar, vejetasyonları sona erdikten sonra – Ekim ayının ikinci yarısında ve Kasım ayında sökülür.

Bitkilerin yaprakları olmamalıdır. Yapraklar dökülmemişse, bu amaçla %0,1-0,2 kalsiyum klorür kullanılır. Sulama sökümü kolaylaştırır.

Meyve bahçelerinde

Badem ve bazı erik meyvelerinin hasadı devam eder. Ve en geç ayın ortasına kadar, sonbahar-kış elma ve armut çeşitlerinin hasadı tamamlanmalıdır.

Yıllık ve genç plantasyonların sıra aralarındaki toprak, ota kaplı olmadıkça derinlemesine işlenir.

Fosfor ve potasyum gübreleri ile dikim öncesi gübreleme yapılmamışsa, 50-60 kg süperfosfat ve 20-22 kg potasyum sülfat uygulanır - veya dekara aynı miktarda başka bir fosfor ve potasyum gübresi. Fosfor ve potasyum gübreleri ayrıca meyve veren plantasyonlarda derinlemesine uygulanır.

Çilek plantasyonlarında

Yeni çilek plantasyonlarının kurulması devam eder. Fidelerin dikimi en geç ayın ortasına kadar tamamlanmalıdır. Fideler, köklerinin etrafında biraz toprakla birlikte dikilmelidir. Dikimden sonra, bitki başına 0,5 – 1 dm³ su ile sulanır.

Meyve veren plantasyonların son toprak işlemesi yapılır – 10-15 cm derinlikte, bitkiler hafifçe toprakla örtülür.

İlkbahar-yaz dikimi için fidelerin sökülmesi ve soğuk depolama için hazırlanması devam eder.

Ahududu plantasyonlarında

Yeni ahududu plantasyonları kurmak için alanlar hazırlanıyor. Meyve veren plantasyonlar 2-3 t çiftlik gübresi, 20-30 kg süperfosfat ve 10-15 kg potasyum sülfat ile gübrenir - veya dekara aynı miktarda başka bir fosfor ve potasyum gübresi, ardından gübreler derinlemesine – 20-25 cm sürülür.

Siyah frenk üzümü plantasyonlarında

Kuraklık sırasında, meyve veren ve genç plantasyonlar sulanır. Sonbahar gübrelemesi 1-2 t çiftlik gübresi, 20-40 kg süperfosfat ve 10-15 kg potasyum sülfat ile yapılır – veya dekara aynı miktarda başka bir fosfor ve potasyum gübresi. Sıra aralarındaki toprak 15-18 cm derinlikte, bitkilerin yakınında ise – 5-6 cm'de işlenir.

Diğer ürünlerin plantasyonlarında

18-20 cm derinlikte sonbahar sürümü yapılır, bu kış yağışlarından toprakta iyi nem depolanmasına katkıda bulunur.

Üçüncü yıldan sonra, defne plantasyonlarının toprak üstü kısmı kök boğazından 20-25 cm'ye kadar kesilir. Kesilen saplar, yaprakların kurutulması için kuru, havalandırılmış bir odaya taşınır.

Trabzon hurması, nar, kivi (kiwi) meyvelerinin hasadı başlar.

Ayın sonunda, soğuk ve nispeten kuru hava tehlikesi olduğunda, tüm defne bitkileri (defne yaprağı, defne) bir pullukla toprakla örtülür.

İncir meyvelerinin hasadı devam eder. Kivinin, aronyanın ve yalancı iğdenin köklenmesi için hazırlanan yeşil çeliklerin bakımı ve diğerleri devam eder. Antep fıstığı için anaç üretimi amacıyla sumak ağacından tohum toplama başlar.

Bağ plantasyonlarında

Üzüm hasadı devam eder ve tamamlanır. Üzüm hasadı, çiy kalktıktan sonra sabahları başlamalı, günün sıcak dönemlerinde hasattan kaçınılmalıdır. Yağış varsa, yağmurdan 48 saat sonra yapılmalıdır. Mumsu tabakayı korumak için, salkımlar tanelere dokunmadan sapından dikkatlice tutulur. Bu amaçla, üzümler kasalara yalnızca bir katman halinde yerleştirilir.

Onları erken sonbahar soğuşundan ve dondan korumak için, Ağustos ayında köklendirme fidanlığında toprakla örtülen asmalar, aşı noktasının üzerinde 3-4 cm toprakla kaplanır. Ayın sonunda uygun koşullar altında, köklendirme fidanlıkları için belirlenen ve derin sürülen yerlerde mekanik olarak sıralar oluşturulur.

Bitki Koruma Faaliyetleri

Meyve bahçelerinde

Faydalı kuşları çekmek için meyve ağaçlarına yuvalar ve yemlikler yerleştirilir.

Mevcut elma içkurdu, erik içkurdu ve ceviz güvesi tırtıllarını içeren oluklu mukavva avcı bantları toplanır ve meyve bahçelerinde asılı kafeslere yerleştirilir – ağaçkakan ve diğer kuşlar bantlardaki tırtılları yok eder.

Kış güvesi ile saldırıya uğrayan plantasyonlarda her ağacın gövdesine 20-100 cm yükseklikte bir yapışkan bant yerleştirilir. Bantlar, üst ve alt kenarları bağlanmış, 20 cm genişliğinde kağıttan yapılır. Kaplama için yavaş kuruyan bir yapıştırıcı kullanılır. Böceklerin banda ulaşmadan önce saklanmasını önlemek için, banttı toprak yüzeyine kadar çatlamış kabuk önceden kazınır.

Kış güvesi (*Operophtera brumata*) yılda bir nesil geliştirir. İlkbaharda tırtılların çıkışı tomurcuklar şiştiğinde başlar. Kelebeklerin çıkışı sonbaharın sonlarındadır. Erkek kelebekler kışın başlangıcına kadar akşamları uçar. Dişi kelebekler uçamaz ve ağaç gövdelerine tırmanır, burada erkekler onları bulur ve döller. Yumurta olarak kışlarlar, bunları tek tek veya küçük kümeler halinde çatlaklara, gövdenin çatlamış kabuğunun altına, dal çatallarının tabanına veya tomurcukların yanındaki dallara bırakırlar. Yumurtalar düşük sıcaklıklara karşı oldukça dayanıklıdır.

Elma ve armut meyveleri, bulaşmamış alanlarda San Jose kabuklu biti ve dut kabuklu biti varlığı açısından işleme istasyonlarında kontrol edilir.

Böceğin yoğunluğunu belirlemek için sonbahar örümcek güvesinin tırtıl yuvaları sayılır.

Sonbahar örümcek güvesi (*Hyphantria cunea*) 200'den fazla bitki türüne saldıran polifag bir türdür - meyve ve geniş yapraklı ağaçlar, çalılar. Zararının tırtılları en büyük zararı dut, kiraz, ceviz, elma, erik, armut, ayva, vişneye verir. Kayısı daha az